

Szerkesztési iroda:

Nagybeeskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Nagybeeskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 38. szám.

Előfizetési árak:

Égész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12
Negyedévre ——— 6
Egy hóra ——— 2
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetői
irodáknak.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Szerda, febr. 17.

A bankkérdés.

— Politikai munkatársunktól —

Budapest, február 16.

A banktárgyalások a legközelebbi napokban megkezdődnek s ezzel a bankkérdés ismét előtérbe lépett.

E meginduló tárgyalásoknál a felfogás az, hogy mindazoknak, akik egy kartellbank felállításának lehetőségében bíznak, ezen tárgyalások folyamán alkalmat kell adni arra, hogy megkíséreljék mindazon akadályokat megszüntetni és azon érveket megdönteni, amelyek egy kartellbank felállításának útjában állnak. Mindazoknak pedig, akik a kartellbank felállítását gyakorlatilag lehetetlennek tartják, szintén lesz alkalmuk érveiket felhozni és álláspontjukat megindokolni.

Előrelátható, hogy Magyarországon az összes politikai pártok a legnagyobb nyugalommal fogják megvárni azon tárgyalások végét és kerülni fognak mindent, ami ezen tárgyalások rendes és sima lefolyása elé akadályokat gördítene. Ugyanez áll a képviselőház bankbizottságára is, a melyben tudvalevőleg az önálló nemzeti bank hívei vannak többségben. Nem hihető, hogy a bankbizottság fogja zavarni a szakreferensek tanácskozásait, dacára annak, hogy utolsó ülésén elhatározta, miszerint február hó végén okvetlenül megkezdje a bankkérdés részletes tárgyalását.

Nem lehetetlen, hogy a szakreferensek tárgyalásai február hó végéig befejezést nyernek és akkor misem állna útjában annak, hogy a bankbizottság megkezdje tárgyalásait. Ha azonban a szakreferensek tárgyalásai addigra nem is értenek véget, úgy mégsem kell azon zavaroktól tartani, melyeket a bankbizottság esetleges tárgyalásai okoznának. A bankbizottság talán rábirható lesz arra, hogy tanácskozásait ismét elnapolja, mert nem valószínű, hogy merev ellentétbe akar

kerülni a kormánnyal. Így tehát a bankbizottság által tárgyalásai megkezdésére kitűzött időpont semmi esete sem lehet kritikus terminus.

A magyar kormány további politikája azután az osztrák kormánnyal folytatott tárgyalások eredményétől függ. Még mindig bíznak azon lehetőségben, hogy ezen tárgyalások folyamán mindkét résznek sikerül olyan megállapodásra jutni, mely a köztük levő ellentéteket megszüntetné. Ez azonban nem épen valószínű. Ezt az esetet azonban mégsem tartják teljesen kizártnak. Lehetségesnek tartják, hogy az eleinte talán elfogadhatatlannak tűnő javaslatok a tárgyalások folyamán annyira megváltoznak, hogy a megegyezés lehetséges lesz. Az ellenzéket a kartellbankokba vetett bizalom foglalkoztatja. Hogyha ez Ausztria ellenállásán hajótörést szenved, ki fog élesedni a helyzet és akkor majd megegyezés vagy teljes szakítás között kell választani. Nagyon valószínű, hogy akkor a pártok határozata egész más lesz, mint most, amikor a kartell bank gondolata, mint egy sűrű köd teljesen kizárja a helyzet tiszta áttekinthetőségét.

Ha a tárgyalások eredmény nélkül végződnek, akkor a magyar kormányak kétségkívül nehéz lesz a helyzete. Mervado politikai személyiségek rá lesznek kényszerülve, hogy egy új álláspontot foglaljanak el, anélkül, hogy ezáltal szolidaritásuk veszítene. Nem tagadható, hogy ez nehéz feladat lesz és sikeres megoldása semmi esetre sem tekinthető biztosítottnak.

A Wekerle-kormány bankpolitikájának ezen rövid vázolásából kitűnik, hogy döntő fordulat a bankkérdésben még egyelőre, rövid időn belül nem várható. Hosszas és nehéz tárgyalások lesznek még ezen kérdésben. A tárgyalások zavartalan

és nyugodt lefolyását biztosítani képezi egyelőre a kormány főfeladatát.

HIREK.**Tájékoztató.**

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órától kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 9/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Védői hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

A szabad iskola (munkásgimnázium) február havi előadásai a következők:

Február 21: 8-tól 10-ig Vegytan.

Február 26: 8-tól 9-ig Elektrotechnika, 9-től 10-ig Magyar irodalom.

Február 21. Az izr. hitközség közgyűlése.

Február 25., 26., 27., 28. Országos vásár.

Február 26. Megyei közgyűlés.

Február 28. A vöröskereszt közgyűlése.

Március 7. A kaszinó közgyűlése.

Március 8. Közigazgatási bizottság ülése.

— **Nemesség adományozás.** A király Kornhaber Adolf ezredesnek, az 5-ik honvédelmi parancsnokának és törvényes utódainak a magyar nemességet adományozta „Pilis” előnévvel.

— **Torontáliai az udvari táncestélyen.** Tegnapelőtt a budai királyi várpalotában udvari táncestély volt, amelyen az udvar képviselőiben József főherceg és Augustia főhercegnő jelent meg. A táncestélyen Torontálból a következők vettek részt: Daniel Ernő báró v. b. t. t. és neje, Gerliczy Ferenc báró, neje és leányuk, Jekelfalussy Zoltán és leánya, Karátsanyi Aladár gróf és leánya, Karátsanyi Jenő gróf v. b. t. t. és Rohonczy Gedeon.

— **Kinevezések.** A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Dömötörfy György pancsovai fővámszedőt a VIII-ik fi. etési osztályba nevezte ki.

A m. kir. igazságügyminiszter pedig Scheer Béla perlaszi kir. járásbírói irnokot az alibunári járásbíróshoz telekkönyvvezetővé nevezte ki.

A „TORONTÁL” tárcája.**A vizi tündérek.**

A kínaiak azt állítják, hogy nem kell segílyt nyújtani azoknak, akik vízben fuldokolnak; mert attól lehet tartani, hogy a vizi tündérek, amint zsákmanjukat elragadni látják, az elragadó ellen fordulnak. Ez a babona, mely a költészet és a pietás virágával diszít fel a gyávaságot, éppen nem tartotta vissza Darondeot akkor este, mikor a szeméi előtt egy szegény ördög átvette magát a hid korlátján s a Szajnába ugrott.

Minden habozás nélkül utána ugrott, utólérte a kétségbeesettet s visszahozta őt a partra; azután másokra bízta a gondját, hogy magához térítsék, maga pedig sietett elosonni a bálnészek kíváncsisága elől. Mind a mellett fölismerték. Masnap közölték a nevét az újságok s éppen az erre vonatkozó közleményeket olvasgatta, mikor az inasa egy látogatást jelentett be és hozzátette:

— Az a tegnapi ember, kit ki tetszett huzni a Szajnából.

— Bocsássa be! — mondta Daronde önmagadon.

A szivélyes fogadtatás, amelyre készült, csaknem azonnal fagyossá lett. Egy sovány, kiaszott, gyűrődött és foltos ruhájú férfit látott belépni, ki így szólott hozzá:

— Uram, én a közfelfogás szerint nemcsak köszönettel, de örök hálával is tartozom önnek. Ne higgye azonban valahogy, hogy ennek a kifejezését jöttem elhozni. Egyszerűen azt akarom kérdezni öntől, mit szándékozik tenni értem?

— Önért? kérdezte Daronde csodálkozva.

Igen, uram!

Az ember kimagyarázta magát:

— Önnek köszönöm az életemet. Éppúgy önnek köszönhetem, mint a gyermek az apjának, sőt még jobban. Az apa életet ad anélkül, hogy gondolna rá, míg ön nekem, ha nem is megfontolt, de öntudatos és szántszándékos cselekedet által adta. És ha az apának az a mentsége, hogy nem kérheti ki előre egy teremtménynek a véleményét, aki épen nem létezik, ön ellenkezően nagyon jól tudja, hogy mi volt az én érzelmem és hogy ezt a létet ön határozott akaratom ellenére, szóval erőnek erejével rám erőszakolta.

— A vita, mondta Daronde gunnyal, eredetlenné tűnik fel előttem. De csak tessék folytatni.

— Uram, folytatta az ember, boldogtalan ember voltam, mindennemű fatalitásnak a játéklabdája. Kimondhatatlan fájdalom után, tönkretűntem, betegsémem után alkalmazás, kenyér nélkül, nem maradt többé csak egy menekvésem, egyetlen üdvöm: a halál.

— Ez olyan szélsőség, amelyre első csapásra senki sem szánja el magát. Én is küzdöttem, reméltem, újra kétségbeestem, iszonyatos kálváriákat jártam meg, borzasztó haláltusákat vereztem egészen addig a pillanatig, mikor végre összeszedtem a szükséges erélyt s a semmiségbe dobtam magamat.

— Megtörtént tehát! Nyomoru létem kötelei feloldódtak. A semmibe merülve, megszüntem létezni. Fel voltam szabadítva. De ime az élet lehelleje jár át újra s öntudatosan lassankint újra feléled.

— Az ostobák huzogatják a nyelvemet piszkos ujjakkal és csóválják a karjaimat a madár-ijesztő nevetségesség mozdulataival! És én érzem azt a borzalmat, azt a szörnyűséget, melyet szünetlenül látok, hogy semminek sincs vége, hogy mindent előről kell kezdeni!

— Mert úgy történt uram, hogy ön arra haladt el, hogy ön, aki nem adott volna száz sőt, hogy megmentsem az éhségtől, kockáztatta az életét, hogy elveszni meggatoljon; hogy ön, ki tisztelni szokta másoknak a szabadságát, ön vétkezett az én személyemben minden embernek ama szent joga ellen, hogy meghalhasson és hogy végre ezt a terhet, melyet én letettem, ön könyörtelenül visszarakta a vállaimra!

— Nem folytatom tovább. A baj megtörtént. Csak indokolni akartam a fennebbi kérdésemet; és ezt a kérdést újra felteszem önnek.

— Mit képes ön tenni, hogy segítsen nekem megtartani és elviselni ezt a második létet, amelyet rám erőszakolt?

Daronde egy kissé megrendülve ajánkozott:

— Barátom, ha egy kis pénz...

— Alamizsna? Nem, uram! utasította vissza az ember. Tartsa meg a pénzét, amivel úgy sem mennék sokra!

— Valami alkalmazás? indítványozta Daronde. Minő alkalmazás?

Az ember a fejét rázta:

— A foglalkozások, amelyeknek megfelelőhennék, csak szükösen táplálnának.

— Nos tehát? kérdezte Daronde... És türelmét veszve:

— Ha így áll a dolog, csak egy tanácsot adhatok magának. Térjen vissza oda, ahonnan kifogtam.

Az ember minden felindulás nélkül meghajította magát.

— Ezt a tanácsot vártam öntől, mondta és meghiszem, hogy az ön helyében bárki más is ezt adta volna. Mind a mellett való igaz, hogy az ön szép tette hasonló a hatásában, az inkvizitor intéséhez, mely felfüggeszti a kintzásokat, hogy annál hosszabbra nyújtsa a kintzott embernek a szenvedéseit, a halálát.

— **Áthelyezés.** A m. kir. igazságügyminiszter Rézler Ervin nagykikindai kir. járásbírói jegyzőt a debreczeni kir. törvényszékhez áthelyezte.

— **A katolikus missiók befejezése.** Szombaton reggel fél 9 órakor volt az utolsó missiói magyar isteni tisztelet, a halottakért való gyász-mise; ennek végeztével P. Jambor atya azonnal elutazott, hogy Kislángon újabb missiói munkálkodást kezdjen. Vasárnap este 6 órakor fejeződött be a német missió ft. P. Koessler szent beszédével. Szinte óriásinak mondható tömeg vett részt ez alkalommal a katolikus társadalmunk minden rétege képviselve volt nagy számban. Az ájtatosság végén Magyary Pál pápai kamarás, plébános köszönte meg rövid, néhány szóval az atyák fáradozását. Hétfőn déli előtt fél 12 órakor városunk előkelő hölgyeinek nagy társasága írásban üdvözölte az atyákat, köszönetük és hálájuk szavával. Kedden utazott el ft. P. Koessler és P. dr. Ullwer. A vonaton megjelentek a németvárosi gazdák, körülbelül 40-50-en, s Magyary Pál kamarás plébános kíséretében megjelent atyák előtt köszönetüket hálás szívvél kifejezték. Ezzel az első nagybecskereki missió véget ért.

— **Gyermekek korcsmázása ellen.** Általában ismert dolog, hogy Nagybecskereken van néhány koresma, amelyet különösen 15-16 éves serdületlen fiúk látogatnak meg nagy előszeretettel s ily módon már gyermekkorukban megszokják a koresmázást, ami cseppet sem hat erkölcs-nemesítőleg rájuk. Erről a dologról tudomást szerzett a vármegye alispánja is, aki szigorú rendelkezést utasítja most a város rendőrkapitány-ságát, hogy tegyen erélyes intézkedéseket, hogy ez az állapot mihamarább megszűnjön, s hogy a gyermekek koresmázásának eleje vétessek.

— **A szabad iskolából.** A kultúregyesület szabad iskolájában ma este 8-9-ig Perl Mihály tanár folytatja vegytani előadásait, utána pedig Szenes Adolf tanár megkezdi elektrotechnikai előadásait. Szenes tanár mai előadásának főbb pontjai a következők:

— **A piszkos város.** A becskereki híres piszkot szóvá tett tegnapi hírünk a piszkot ugyan nem tüntette el, mert ma is éppen úgy diszlik a piszkok a járdákon — főleg a középületek járdáin — mint eddig, de némi visszhangot mégis keltett. Ugyanis a csendőrség igyekszik tisztázni magát a vád alól, mintha ő nem teljesítene ez irányban is a kötelességét. A csendőrségnél ugyanis arról értesültünk, hogy a város területén szolgálatot teljesítő csendőrök számos embert följelentettek azért, mert nem teljesítették a köztisztasági szabályrendeletben előírt rendelkezéseket, azonban a rendőrségnél ezeket a följelentéseket különböző okokból ad acta teszik és senkit sem büntetnek meg, főleg ha az illető városatya vagy valamely hatóság. Ugyanígy följelentéseket tett a csendőrség a rendőrségnél olyanok ellen, akik rongyot ráznak vagy egész lapát szemetet dobnak

— Most már megengedi nekem, hogy meghaljak, ami nagy lépés lenne, ha éppen ebben nem rejlenék a nehézség. Térjek vissza! könnyű azt mondani! De csak aki már egyszer átesett rajta, az ítélheti ezt meg vakmerőség nélkül.

— Nem is szólok a balszerencseről, mely még egyszer életmentőt hozhatna a nyakamra; nem mindenki bír az ön hősiességével és ha arra hív ön fel, hogy más öngyilkossági módot válasszak, például leugorjam valamely magasból, nem vetem ellen, hogy talán csak nyomorékká teszem magamat. Az igazság az, hogy elmúlt a pillanat, mikor volt bátorságom meghalni.

— Nem akarok több öngyilkosságot. Élni akarok; és hogy élhessek, ennem kell, más nem is számítva; bármit, csak koldulni nem. Százszorta inkább lopni. Már gondoltam is erre. Tudok a főváros környékén számtalan villát, melyek bőven el vannak látva mindennel s elszigetelve üresen állanak. Gyöngeség volt tőlem, hogy nem mertem erre adni magamat s inkább a halált választottam.

— Ebből most már kigyógyultam. Ezt ön akarta így!

— Ejh, menjen a pokolba! — kiáltott rá Daronde bőszen.

Körülbelül egy hét telt el és Daronde kissé lehangoltan nem gondolt többé erre a látogatásra, mikor egy nyugtalanító távirat Suresnesbe szólította, hoi a fiának, ki külön háztartást rendezett be magának, pompás villája volt. A gazda távollétében teljesen kirabolták. A nagy szerencsétlenség azonban abban állott, hogy a véletlenül éjjel hazatérő tulajdonost a banditák megrohanták s az egyik agyonütötte.

Nos, az illető a Szajnából kimentett ember volt.

René Maizerey.

az utcára a járó-kelők nyakába, de ezeknek a följelentéseknek sincs a rendőrségnél eredménye. Így például a többek közt — mondják a csendőrségnél — egy helybeli ügyvéd ellen többször fordult elő köztisztatlanság miatt panasz, de az illető ügyvéd lakásából ma is olyan vidáman öntik ki a piszkot az utcára, mint azelőtt s mikor a csendőr föl-fölrja, büszkén konstatálja, hogy hiábavaló munkát végez, mert őt nem büntetik meg. Hát ez mindenestre furcsa kezelése az igazságnak és a rendnek. Ilyen eljárás ma már csak a legsötétebb Afrikában és — operettekben képzelhető el. Ez is bizonyosága annak, hogy milyen égető szükség volna a rendőrség államosítására, addig is azonban, míg a boldogabb jövőnek ez a távoli zenéje megvalósul, föl hívjuk erre az eljárásra a rendőrség fölöttes hatóságának figyelmét, hogy tanítsa ki a rendőrséget — a rendre.

— **Katonai végelbocsátás.** Strosz Béla városi főjegyző, mint a katonai gőzmozdony vezetője, ezton is köz tudomásra hozza, hogy azok, kik 42-ik életévüket betöltötték és katonakötelezettségeiknek mindenben eleget tettek, de katonai végelbocsátásukat még nem kapták meg, a végelbocsátó levélért jelentkezzenek a város főjegyzői hivatalában.

— **Adományok a kultúregyesületnek.** A nagybecskereki takaré- és előlegylet a Torontálvármegyei Magyar Közművelődési egyesületnek 50 koronát, az egyesület szabad liceumának céljaira pedig 25 koronát adományozott. Ugyancsak 50 koronát adományozott a Torontálvármegyei hitelbank is a kultúregyesület szabad liceumának céljaira. A nemes adományokért ezton is hálás köszönetét fejezi ki a kultúregyesület elnöksége.

— **A tüzoltóság köréből.** A nagybecskereki önkéntes tüzoltó-testület parancsnoksága a f. évi február 1-én megtartott tánevigalma alkalmából befolyt összes jövedelmet 983 kor. 80 fillérben megállapította. Midőn a parancsnokság a társadalom minden rétegéből megnyilvánult áldozatkészségért ezen az uton is hálás köszönetét nyilvánítja, különös elismeréssel adozik a kereskedő és iparos ifjúság azon tagjainak, akik mint rendezők és táncosok a táncestély erkölcsi sikerét hathatósan előmozdították. A történt adakozásokat és felülfizetéseket a bejegyzés sorrendjében a parancsnokság az alábbiakban közli és nyugtatja, megjegyezvén, hogy a 983 kor. 80 fillérből az összes kiadások levonása után fennmaradt 672 kor. 12 fill. tiszta jövedelem felet a testületi pénztár és felét a testület önszegélyző pénztára javára bevételezte.

Adakoztak: Franz J. L.-né, Torontálvármegyei takaré- és hitelbank, Takaré- és előlegylet mint részvénytársaság, Zsiross Lajos, Kaszinó-társulat 20-20 kor., Engel Sándor 12 or., Kellner József, Eisenstädter-cég, Nagybecskereki Népbank részvény-társulat, Franz J. L., Napholtz Jenő, Ujváry Adolf, Steinitzer Géza 10-10 kor., dr. Heimermann Alajos 6 kor., Haidegger Ödön, dr. Menezser Izidor, Weisz Izidor, Vági Sándor, Óidal Antal, Szávits Sándor, Horváth Mária, dr. Vinczehegyi Ernő 5-5 kor., Kugler Lipót és fia, Berényi Bódog, Daun Gyula, Schneebacher Lajos, Mangold Herman, Losonczy Lehel, Máté Ferenc, dr. Mangold Samu, dr. Hubert Zsigmond, Wassermann József, Hie Matyás, Hajduska Jenő, Heller Mór, Mayer János, Klein Bernát, N. N. vasutas, Popovics-Pécsi Szilárd 4-4 kor., Benceze Antal és fia, Grünbaum Vilmos, Freund, Strasser M. és F., Hubert Manó, dr. Pollák Győző, Beck Gyula, Rosenfeld 3-3 korona, Arend Ferenc, dr. Billitz Béla, Barth Antal, Beuerle testvérek, Battyáni György, Braun Ármin, Boleszny Antal, Benó testvérek, Baaden I. L., Benkovich Miklós, dr. Dukeszné, Deutsch Jakab és fiai, Eckert János, Eckstein Vilmos, Eckstein Samu, Engel Adám, Filepp György, Fein Fülöp, Fendler József, Frank Jakab, Fetter, Friedmann Alfréd, Grün Simon és fia, Grün weig Henrik, Gyárfás Ödön, dr. Goldmann, Herzl Sándor, Hajts Gyula, Helmbold Károly, Herzfeld Vilmos, Heller Dávid, Heimermann József, Hochlezer János, Hecker Mihály, Hollaender S., Jónász Bertalan, Kadelburger L., Kurländer Imre, Kindl Ferenc, dr. Kis János, Kovács Ödön, Kokics Sándor, Konkoly Samu, Kollarich Gábor, dr. Kusziny János, Krájev Lása, Kertész Márk, Laux Matyás, Mesznik, Melkuhn Dezső, Mach Arnold, Mayer Rezső, Mesznik Lipót, Menezser Lipót, Nikolics Miklós, dr. Nagy Dezső, N. D., ifj. Óidal István, Pilmayer Géza, Prokisch Gyula, Petri Jakab, Pierre János, Radojsits Drága, Réber Ferenc, Rosenfeld L., Risztits György, Schenk Herman, Sztraky testvérek, dr. Steiner Gyula, Schlesinger Sándor, Schei ich Pál, Strehlinger Márk, Sindelas Béla, Sajóviz Soma, Steyer István, dr. Stein József, Szőlőssy Katalin, Schager, Szvetonja János, Wattay, Wehner József,

Wilhelm Ferenc, Watzke Ferenc, dr. Végh Lajos, dr. Winter Lajos, Zsembery Pál, X. Y., Hat olvashatatlan aláírás 2-2 korona, Stefánovits János 1 kor. 60 fill., Armbruster József, Almássy és Szepessy, Baaden Hugó, Billitz János, Boskovits J. S., Bukovác István, Bartha Bernát, Bergenthal Albert, Broschkó Mari, Basch Ernő, Bielek Antal, Beller István, Deutsch Márton, Edenburg Lajos, Eckfeld Mór, Fleimer Aladár, Frank L., Felsenstein, Filó Róbert, Farkas Ignác, Graszl Péter, Gaborov, Gimpel Miklós, özv. Guttman Jakabné és fiai, Hollaender Ede, Havas Dániel, özv. Hajduné, Huszár István, Klein Izidorné, Kohn Hugó, Krumenacker József, Kovács, Kolarov Jócáné, Lang Károly, Lenhardt Antal, Miholesay Imre, Molnár Károly, dr. Milich Jakab, Mészáros Mari, N. N., Neizer és Goldschmidt, N. N., Petz Antal, Praschák Antal, Rósa Béla, özv. Retzler Józsefné, Rohnits Dusánné, Szoszna Károly, Schepp, Szilágyi Albert, Schlosser Ferenc, Schlosser István, Tolveth Frigyes, Tell Mihály, Treisz Géza, Terzin, Temmer testvérek, Urbán, Weinberger, Wilhelm Jakab, 4 olvashatatlan aláírás 1-1 kor., Tóth Györgyné 60 fill., Galandauer Arthur, Kenderessy Sándor 50-50 fill., Balla Béla, N. N., N. N., Krizsanov J. 40-40 fill.

Felülfizetések a pénztárnál: Közgazdasági bank 50 kor., Neuschl Ferenc, N. N. 20-20 korona, Botka Béla, dr. Várady Imre, Jankó Ágoston 10-10 kor., Napholtz Jenő, Annau Adám 5-5 kor., dr. Mihálovits István 4 kor., Naszke Károly, Liptay Dezső, Grünberger József, Csaj Mariska, Weiterschan Péter, Beierle Pál, Beierle Nándor, Kaufmann István 2-2 kor., Theis Károly, Kremser János, dr. Szőlőssy Ernő, Keller Antal, Metzger Károly, Goldstein M., Ambrózy Tivadar, Brém Péter, Eisenbaur János, Fay Mihály, Feketics Péter, Bauer Miklós, Homa Viktor, Hanka József, Janczer Mihály, Kelemen József, Meng Béla, Mindum Péter, Reinhard Alfréd, Szabó Pál, Schlosser István, Schwarz Sándor, Schlosser István, Veréb Pál, Verner János, Weisz Dávid, Wiesinger N., Vilmos Nándor 1-1 kor.

Mulatság.

Farsangi naptár.

Február 20. Felsőkereskedelmi iskola hangversenye.
Február 20. A róm. kath. egyházi dalárda cabaret-estélye.
Február 20. Iparosbál.
Február 23. Filharmonikusok Calico-estélye.
Március 6. A munkások rokkant- és nyugdíj-egyletének mulatsága.
Március 7. A „Maskil-el-doi” mulatsága.

* **A nagybecskereki róm. kath. egyházi énekkar** február hó 20-án a kaszinó helyiségeiben zartkörű kedélyes családias estélyt rendez. Kezdeté este fél 9 órakor. Belépti-díj: 1 korona. A műsort az esti pénztárnál osztják szét.

* **Mükedvelői előadás Magyarpadén.** A magyarpadéi férfi dalárda és gazdakör f. hó 20-án, szombaton táncmulatsággal egybekötött jótékonycélu mükedvelői előadást rendez. A mükedvelői előadason Géczy Istvánnak a „Régi szerető” című népszimfóját adják elő. A szereplők a következők: Bóka József, Bóka Anna, Kabók Maris, Melánk János, Tóth Kati, Jaksa Jakab, Kis Matyás, Kabók Jakab, Tóth Anna, Táborosi Mihály, Almási József, Kadó József, Kerepesi János, Lendvai Imre, Kabók Margit, Almási János, Palatinus Ferenc, Szóke István, Lendvai Etel, Kadó Ferenc, Retek Mihály.

* **A klári-i ifjúság** február hó 20-án a Horvát-nagyvendéglő összes termeiben tombolával egybekötött tánevigalmat rendez. Belépti-díj személyenként 80 fillér. Kezdeté este 8 órakor.

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

— **A képviselőház ülése.** —

Budapest, február 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Háznak ma ismét meglehetősen izgalmas ülése volt a nemzetiségek miatt. Maniu Gyula tegnapi felszólalása miatt ugyanis Batthányi Tivadar gróf hevesen támadta a nemzetiségeket, akik viszont szintén nem maradtak adósak, amiből aztán természetesen ismét heves szövtátság keletkezett s a hangulat az egész ülésen erősen paprikás volt. Egyébként folytatták ma is az ujoncvitát a melyben ma már a nemzetiségiek és a horvátok is részt vettek. Az ülés végén nyolc interpelláció volt.

Az ülésen Justh Gyula elnökölt, aki 10 óra után nyitotta meg az ülést.

Az elnöki jelentés után felolvasták az interpellációs könyvet, amelybe nyolc interpelláció volt bejegyezve. Az interpellációkra fél 3 órakor térnek át.

Az ujoncjavaslatokhoz először Roics Milán szólal fel.

Utána Batthyányi Tivadar gróf beszél, ki a függetlenségi párt nevében kijelenti, hogy a javaslatokat elfogadja, mert a paktum kötelezi erre a koalíciót. Ezután a Ház engedelmeivel és a függetlenségi párt megbízásából foglalkozik Maniu Gyula nemzetiségi képviselő tegnapi beszédével, melylyel a magyarságot gyalázta. Élesen támadja a nemzetiségieket, akik már nyíltan fellépnek a haza ellenségeiként. Különösen támadja a nemzetiségi képviselőket, akik közül többben a függetlenségi párt, illetve a függetlenségi szavazatok segítségével jutottak be a Házba.

A nemzetiségi képviselők nevetnek. Batthyányi Tivadar gróf: Ezen nincs mit röhögni.

Popcsicsó István: Csak a grófok röhögnek.

Batthyányi Tivadar gróf a nemzetiségi képviselők folytonos zajos közbekiáltásai közben támadja tovább a nemzetiségi képviselőket, hazaárulással vádolva őket, egyben a legerélyesebben visszautasítja Maniu tegnapi beszédét is az abban foglaltakat.

Ezután tovább folytatták az ujoncjavaslat feletti vitát, amelyben még Babics-Gyalszky Lyuba horvát képviselő és Bozóky Árpád balpárti képviselő vett részt s ez utóbbi fél 3 óráig kibeszélte az ülést.

Ekkor áttértek az interpellációkra. Interpellálnak: Hoffmann Ottó, Kecske-méthy Ferenc, Roics Milán, Bozóky Árpád, Farkasházy Zsigmond és Popovics Dusan.

Az ülés folyik.

A politikai helyzet.

Kossuth Ferenc a királynál.

Budapest, febr. 17. (A „Torontál” eredeti táv.) Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter végleges megállapodások szerint február hó 22-én, hétfőn délután 5 órakor utazik Bécsbe a királyhoz, aki a minisztert kedden délelőtt 11 órakor fogadja külön kihallgatáson. Kossuthal együtt utazik Apponyi Albert gróf kultuszminiszter is. Az a hír, mintha több képviselő kísérné a minisztert Bécsbe, nem felel meg a valóságnak, minthogy Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter azokat a barátait és híveit, akik utazásukat kilátásba helyezték, arra kérte, hogy a szándékuktól álljanak el.

A függetlenségi párt és a néppárt.

Budapest, febr. 17. (A „Torontál” eredeti táv.) Az egymást kölcsönösen legyalázó függetlenségi és néppárt között helyreállott a béke. A néppárt ugyanis kijelentette, hogy az „Alkotmány”-ban a függetlenségi pártot gyalázó cikkel nem azonosítja magát, amivel a függetlenségi megelégedtek. A béke főleg Kossuth Ferenc közbelépésének tulajdonítható, aki a torzalkodásra a következőket mondotta: — Sok az ország baja. Nagy feladatok előtt állunk s ilyenkor nem az erők szétbontására, hanem éppen egyesítésére van szükség.

A bankkérdés.

Budapest, február 17. (A „Torontál” ered. táv.) Bécsi jelentések egyre kedvezőtlenebbnek tüntetik fel a bankkérdés ügyét. A legújabb jelentések szerint az osztrák kormány ma már semmi szín alatt sem akar hallani a bank szétválasztásáról s tudni vélik azt is, hogy a király is az osztrák kormány álláspontján van. Állítólag a megoldás az lesz, hogy a magyar kormány ígéretet kap, hogy 1917-ben az önálló bank valamely formában felállítassék és ez időig a magyar kormány megteheti az előkészületeket az önálló bank elállítására nézve. A szakreferensek külön-

ben pénteken vagy szombaton megkezdik a tanácskozásait, amelyek azonban pusztán szakkérdések körül fognak folyni. Bécsi jelentés azt mondja továbbá, hogy a bankkérdésben a kritikus időpont március közepén fog beállni.

A keleti események.

Budapest, február 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: Egy osztrák újságíró beszélgetést folytatott Hilmi pasával, az új török nagyvezérrel, aki igen barátságosan fogadta a hírlaptudósítót, aki előtt kijelentette, hogy Törökország külügyi politikája semmiben sem fog változást szenvedni. Az újságíró ezután kérdést intézett a nagyvezérhez, vajjon remélhető-e, hogy Ausztria-Magyarország és Törökország között mihamarabb létrejön a teljes megegyezés. A nagyvezér biztosította a kérdezősködőt, hogy ezt a kérdést rövid idő alatt rendezni fogják. A bojkottra vonatkozólag Hilmi pasa megjegyezte, hogy éppen az imént kapott két sürgényt a durazzo kormányzótól, amelyben azt jelenti, hogy az osztrák-magyar konzul személyesen fejezte ki köszönetét azért, mert az osztrák áruk kiraktározásához katonai védelmet rendelt ki. A nagyvezér tudomására adta még az újságírónak, hogy a beyrut, valamint az aleppoi kormányzókat rendeletileg utasította, hogy az osztrák áruk kirakásánál személyesen ügyeljenek fel arra, hogy minden a legnagyobb rendben menjen végbe, szükség esetén pedig rendelkezni ki katonai karhatalmat. A nagyvezér még megjegyezte, hogy Konstantinápolyban ugyan még mindig tart a bojkott, de reméli, hogy hamarosan itt is meg fog szünni.

Budapest, febr. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szófia-i jelentések szerint ott el voltak készülve arra, hogy Törökországban nagyvezér változás lesz, sőt Hilmi pasa kinevezését is kombinációba vették volt, mindazonáltal az új nagyvezér kinevezése meglepetésszerűen hatott, mert a tárgyalások elodázásától tartanak.

Elhunyt bankigazgató.

Budapest, febr. 17. (A „Torontál” ered. távirata.) Madarasi-Böck Nándor bankigazgató, az ismert pénzügyi kapacitás tegnap meghalt.

Határidő-üzlet.

Budapest, febr. 17. (A nagybecskerek Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli záratkor a következő árakat jegyezték: Buza (április) 26 36 — Buza (október) 22 56 — Rózsa (áprilisra) 20 96 — Zab (áprilisra) 17 56 — Tengeri (áprilisra) 14 86 —

Közgazdaság.

Takarékpénztári közgyűlések.

Február 18. Az eleméri takarékpénztár közgyűlése.
Február 21. A nagyteremai takarékpénztár közgyűlése.
Február 23. Az analfalvai bank r.-t. közgyűlése
Február 28. A jászóvári népbank r.-t. közgyűlése.

A központi hitelszövetkezet évi jelentése.

A Torontálvármegyei központi hitelszövetkezet, mint már jelentettük, tegnap tartotta rendes évi közgyűlését. Most itt adjuk az igazgatóság jelentését a következőkben:

Tisztelt közgyűlés!

Múlt 1908. évi mérlegünk előterjesztésével az elmúlt évben kifejtett működésünkről következőkben szerencsétlenül beszámolni. Vármegyénk területén az elmúlt évben új hitelszövetkezet csak egy — Mokrin községben — alakult és így most összesen 120 szövetkezet működik.

Üzleti forgalmunkról a következőkben számolunk be, váltók ellenében 666.022 korona 52 fillért, kötvények ellenében 584.236 koronát kölcsönöztünk ki és így kielvő követeléseink 34.000 koronával rugnak többre, mint a meg-

előző évben. Ezen eredmény eléggé kielégítőnek mondható, különösen ha tekintetbe vesszük, miszerint adósainkat folyton törlesztések teljesítésére intettük.

Követeléseink 35.000 korona kivételével, melyet egyesek személyi hitelére engedélyeztünk, jelzálogilag biztosítva vannak.

Összesen 340 tagnak engedélyeztünk kölcsönöket és pedig 100 koronáig 53-nak, 200 koronáig 70-nek, 500 koronáig 104-nek, 1000 koronáig 54-nek, 2000 koronáig 37-nek, 5000 koronáig 16-nak, végre 5000 koronán felüli összeget 6-nak.

Fentiekből kitűnik, hogy tagjaink nagyobb-részt kisebb kölcsönöket igényelnek s hogy szövetkezetünk bár lassan, de folyton erősödik, továbbá, hogy az engedélyezett kölcsönök jelzálogi biztosítását minden oly esetben megköveteljük, midőn az adós és kezeseinek személyi hitele feltétlen biztosítékot nem nyújt.

Itt hangsúlyoznunk kell, hogy a nyújtott kölcsönöket hivatásunkhoz képest már a pénzügyi viszonyoknak némi javulásával az elmúlt évben tagjainknak 7%-os kamat ellenében és kivételes esetekben azon alól is engedélyeztük.

Betéteink az elmúlt évben 753.436 korona 63 fillért tettek ki, míg 1907. évben 620.535 korona 64 fillér volt, ezen kedvezőbb betéti eredmény az elmúlt évi jobb mezőgazdasági eredményben leli indokát.

Midőn folytatólag még jelentjük, hogy az elmúlt évben szövetkezetünkbe 157 tag lépett be, 91 tag pedig kilépett és hogy az év végéig tagjainak száma 1522 volt, kik összesen 5211 üzletrészt jegyeztek, indítványozzuk, hogy jelentéseink helyesítő tudomásvétele mellett az előterjesztett mérlegszerinti 29.898 korona 74 fillérre rugó tiszta jövedelemből 10%-lék vagyis 2989 korona 87 fillért a tartalékalap gyarapítására, 21.027 korona 65 fillért az üzletrészek 5%-os osztaléka kifizetésére, az igazgatóság részére az 1898. évi XXIII. t.-c. 30. §-a értelmében megszavazható 10%-lék jutalek, vagyis 2989 korona 87 fillérből 1699 korona 87 fillért az elnöki igazgató tiszteletdíjára, 72 koronát az igazgatósági tagoknak díjazására, 1218 koronát pedig a végrehajtó-bizottság tagjainak 6 koronával megállapított jelenléti jegyei beváltására, végre a fent javasolt felosztások után fennmaradó 2891 korona 35 fillér nyeresemény-feleletet ugyancsak a tartalékalap növelésére fordítani sziveskedjék.

Befejezőleg kérjük, hogy a felügyelő-bizottság által helyeselt indítványunk elfogadásával egy részünkre, mint a felügyelő-bizottság részére az elmúlt évre a felmentvényt megadni, valamint ama körülményre vonatkozólag, hogy az elnöknek és 5 igazgatósági tagnak megbízása lejárt, alapszabályaink 43. §-ának figyelembe vételével az igazgatóság kiegészítése végett 5 igazgatósági tagot és az elnököt megválasztani sziveskedjék.

Indítványozzuk végre a választmány újbóli megalakítását, miután az annak idején megválasztott 24 tag megbízása már rég lejárt.

Felelős szerkesztő: **SOMFAI JÁNOS.**

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Ervényes 1909. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 23 p.
Panesováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 13 p.; délután 5 óra 50 perc.
Szegedről: (motorkocs) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:

Zsombolyáról, Verseczről, Alibánáról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
Panesováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zsombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 perc.
Csösztelekről: (keskenyvágányu vonal) délután 1 óra 29 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Panesovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 9 óra 13 p.
Szegedre: (motorkocs) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zsombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Panesova és Alibánára reggel 3 óra 33 perc.
Zsombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 2 óra 31 p. délután 5 óra 25 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
Csösztelekre: (keskenyvágányu vonal) délelőtt 11 óra 55 p.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zsombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zsombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

151/1909. sz. Perlasz község előljáróságától.

Hirdetmény.

Közhirre tesszük, hogy Perlasz község tulajdonát képező

négy drb kan,

mely tenyésztésre alkalmatlan, nyilvános árverésen eladatik.

Leírásuk a következő: 3 drb 4 éves fehéres kan és 1 drb 4 éves fehér-fekete-tarka kan.

A nyilvános árverés Perlasz község-háza előtt **f. évi febr. 24-én d. e. 8 órakor** fog megtartani a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés ellenében.

Perlasz, 1909. évi február hó 15-én.

Vuchetich,
je yzó.

178-1.1

Zsebelyán,
bíró.

347/1909. tkvi szám.

178-1.1

Árverési hirdetmény.

A perlaszi kir. járásbíró, mint tkvi hatóság Friedmann Alfréd nagybecskereki lakos javára 345 korona tőke, ennek 1908. évi augusztus hó 20-ik napjától járó 6% kamatai, 36 korona 80 fillér, 60 kor. 40 fillér már megállapított, 22 kor. 75 fillér jelenlegi s a még felmerülendő költségek kielégítése végett Nikolics Pál bótosi lakos ellen az ezen kir. jár. bir. területén Bótos község határában fekvő és a bótosi 3554. sz. tljkvben foglalt:

1. 1 d. 73. hrsz. 1 h. I. o. szántóra 341 korona;

2. 3 d. 228. hrsz. 1 h. I. o. szántóra 254 kor.;

3. 4 d. 44. hrsz. 1 h. 945 □-öl I. o. szántóra 626 kor.;

4. 1 d. 138. hrsz. 2 h. I. o. szántóra 633 kor. kikiáltási árban az árverést elrendeli s azt, valamint a megállapított feltételeket ezennel közhirre teszi.

A nyilvános árverés Bótos község-házánál **1909. évi május 11-ik (tizenegy) napjának délelőtti 9 órájkor** fog megtartani.

1. A kikiáltási ár a becsár.

2. Árverelni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy ovadékképes értékpapirokban a kikiáltott kezéhez letenni s azt a vevő a vételár megfelelő %-áig kiegyészíteni.

Perlaszon, a kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságnál, 1909. évi január hó 18-án.

Áts,
kir. jbiró.

Meghívó.

A magyarittebei községi hitelszövetkezet **f. évi február hó 28-án d. u. 2 órakor** tartandó

rendkívüli közgyűlésére

a t. tagok meghívotnak.

Tárgy:

Egy igazgatósági tag választása.

Magyarittebe, 1909. február hó 16.

180-1.1

Az igazgatóság.

192/1909. sz. Kumán köz ség előljáróságától.

Árlejtési hirdetmény.

Kumán község előljárósága közhirre teszi, hogy **f. évi március 3-ik napjának d. u. 2 órakor** tartandó nyilvános árlejtés útján 31467 kor. előirányzott összeg a községi

iskola és ovodaépület felépítésére a vállalkozónak kiadni fog.

A vonatkozó költségvetés és építési terv a községi jegyzői irodában betekintethető. Bónatpénz 1500 korona.

Kumán, 1909. évi február 15.

179-3.1

Községi előljáróság.**ÚJ BOR**
literje 26 krajcár.

dr. Brájjer Lajos
= szőlőjéből.

Kapható: =

Zápolya-utca I. sz.
(a házmesternél).

Az Arpád utcai 637/15. sz.

házban több kisebb és nagyobb

lakás
azonnal kiadó.

Tudakozódní e lap kiadóhivatalában lehet.

14-x.16

Több mint 600 vagyonos hölgy

mielőbb férjhez óhajt menni. Komolyan házasságra szándékozók, ha vagyontalanok is (foglalkozás és vallás mellékes), jelentkezzenek =

L. Schlesingernél, Berlin, 18.

23-648

Frissen vágott elsőrendű

tejes búrányok

1/1 5 korona. ::

1/2 3 korona (hátsó). ::

1/2 2 korona 40 fillér (első).

SCHNEEBACHER LAJOS

Nagybecskerek, Pénzügyi palota épületében.

Telefon 147.

(143-15.6)

Telefon 147

5 hetes malac

kilója 1 kor. 20 fill.

Kapható:

Annau Jánosnál

Telefon 48

gőzmaiom.

Telefon 48

174-2.1

MÉRLEGKÉPES**KÖNYVELŐ**

elvállal olcsó díjazás mellett délutáni és esti órákra könyvelést és irodai munkákat.

Bővebb felvilágosítással e lap kiadóhivatala szolgál.

HÁZELADÁS.

Deák Ferenc-utca 7. sz. a. levő házamat előnyös fizetési feltételek mellett eladom. A ház áll 8 szobából, kényelmes mellékhelyiségekkel, villanyvilágítással és nagyon szépen parkirozott :: udvarral. ::

SOLYMOSSYNE BRÁJJER MÁRIA.

(35-x.18)

**NYOMDÁSZ-
TANULÓNAK**

középiskolát végzett fiu azonnal felvétetik. Bővebbet e lap kiadóhivatalában. ::

GYÁROSOKNAK, KERESKEDŐKNEK ÉS IPAROSOKNAK SAJÁT ÉRDEKÜK,

hogy gyártmányaik, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék. — A hirdetések 1900. évi július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét.

HIRDETÉSEK FELVETETNEK A „TORONTAL“ KIADÓHIVATALÁBAN.